

Sygn. akt **VII U 131/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik - Żmudziak

Protokolant - starszy sekretarz sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 2 grudnia 2014 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 131/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2014 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 267) w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442) umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie w zakresie umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne za okres marca 2005 roku oraz od maja 2005 roku do sierpnia 2005 roku oraz na Fundusz Pracy za okres od maja 2005 roku do sierpnia 2005 roku w związku z wnioskiem J. B. o umorzenie należności na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W uzasadnieniu organ rentowy powołał okoliczność nieposiadania przez wnioskodawcę we wskazanych w decyzji okresach zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne co w ocenie Zakładu wyklucza możliwość umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy występujących we wskazanych okresach (decyzja – akta ZUS).

W odwołaniu pełnomocnik J. B. nie zgodził się ze wskazaną decyzją (odwołanie – k. 2 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 5 a.s.).

Na posiedzeniu w dniu 14 września 2015 roku pełnomocnik J. B. wnosilo o umorzenie odsetek od należności za okresy wskazane w zaskarżonej decyzji (protokół – k. 31v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. B. w okresie od dnia 11 lutego 2005 roku do dnia 23 sierpnia 2005 roku podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Na koncie ubezpieczonego na dzień 23 sierpnia 2005 roku, tj. na ostatni dzień prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, po uwzględnieniu deklaracji rozliczeniowej za miesiąc sierpień 2005 roku oraz wpłaty dokonanych w dniu 29 maja 2014 roku, figurują zaległości na:

- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w wysokości różnicy z tytułu składek za miesiąc kwiecień 2005 roku w kwocie 46,64 złotych oraz odsetkami za zwłokę;
- Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego z tytułu składek za okres od miesiąca kwietnia 2005 do sierpnia 2005 roku w łącznej kwocie 788,69 złotych, koszty upomnień w kwocie 44,00 złotych oraz należne odsetki za zwłokę;
- Fundusz Pracy z tytułu składek za okres od miesiąca marca 2005 roku do miesiąca sierpnia 2005 roku w łącznej kwocie 189,54 złotych koszty upomnień w kwocie 44,00 złotych oraz należne odsetki za zwłokę.

W dniu 24 lipca 2014 roku J. B. złożył wniosek o umorzenie nieopłaconych należności za okres od marca 2005 roku do sierpnia 2005 roku.

W dniu 3 października 2014 roku Zakład wydał decyzję w której w pkt I ustalił kwotę należności z tytułu nieopłaconych składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, którym podlegała z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, za miesiąc kwiecień 2005 roku w łącznej wysokości 98,64 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 46,64 złotych oraz odsetek w wysokości 52,00 złotych, z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc kwiecień w łącznej wysokości 351,23 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 162,43 złotych, odsetek w wysokości 180,00 złotych oraz kosztów upomnienia w wysokości 8,80 złotych oraz z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Pracy w łącznej kwocie 83,16 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 35,36 złotych, odsetek w wysokości 39,00 złotych oraz kosztów upomnienia w wysokości 8,80 złotych. W pkt II decyzji Zakład określił warunki umorzenia, którym była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z dnia 3 października 2014 roku wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty (okoliczności bezsporne).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołanie J. B. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji odwołania oraz stanowisko pełnomocnika ubezpieczonego wyrażone na posiedzeniach w dniu 14 września 2015 roku oraz w dniu 13 listopada 2015 roku w rozpoznawanej sprawie w rozpoznawanej sprawie okolicznością sporną była ocena możliwości umorzenia odsetek od należności z tytułu składek za okresy wskazane w decyzji z dnia 2 grudnia 2014 roku, tj. za miesiąc marzec 2005 roku oraz za okres o miesiąca maja do miesiąca sierpnia 2005 roku.

W tym miejscu należy wskazać, że zaskarżona decyzja stanowi rozstrzygnięcie proceduralne, oparte na przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego i niezwiązane bezpośrednio z zastosowaniem przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych. Z kolei kontrola decyzji organu rentowego przez sąd ubezpieczeń społecznych następuje – co do zasady – jedynie na płaszczyźnie materialnoprawnej, a nie proceduralnej (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 15 września 2011 roku, II UZP 8/11). Ten drugi zakres kontroli w przypadku sądu powszechnego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych może dotyczyć jedynie stanu, w którym wady decyzji prowadzą do odmowy jej bytu jako aktu administracyjnego (actus non existens), zgodnie z utrwalonym poglądem zgodnie

z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych należy dostrzegać takie wady formalne decyzji organów rentowych, które odbierają im walor aktu istniejącego, tzn. dyskwalifikują decyzję w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 roku, sygn. I UK 189/09).

Niemniej jednak zaskarżoną decyzją, co wynika z treści uzasadnienia rozstrzygnięcia, organ rentowy rozstrzygał przesłanki braku zasadności umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez ubezpieczonego jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność w oparciu o ustawę z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551). Należało zatem przyjąć, że rozstrzygnięcie to stanowi w istocie indywidualną decyzję w przedmiocie umarzenia należności z tytułu składek, stąd podlega zaskarżeniu do sądu w drodze odwołania (art. 476 § 2 pkt 2 k.p.c.). Należy również wskazać, że w myśl powołanego w decyzji art. 105 k.p.a. organ administracji wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, a biorąc pod uwagę odesłanie z art. 123 ustawy systemowej oraz treść art. 83b ust. 1 tej ustawy – wskazany przepis k.p.a. obliguje organ rentowy do wydania decyzji, podlegającej zaskarżeniu do sądu.

Rozstrzygając o zasadności odwołania, Sąd nie dokonywał więc oceny przesłanek samego umorzenia postępowania administracyjnego z przyczyn powołanych przez organ rentowy, ale bezpośrednio oceniał przesłanki przedmiotowego umorzenia, przy czym granice wydanego w wyniku tej oceny rozstrzygnięcia, wyznacza treść art. 477¹⁴ k.p.c. (orzekanie co do istoty sprawy poprzez odpowiednią zmianę zaskarżonej decyzji albo oddalenie odwołania).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551) – zwanej w dalszej części ustawą abolicyjną, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 121):

1)która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8;

2)innej niż wymieniona w pkt 1 - umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Z powołanego przepisu wynika możliwość wnioskowania o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na wskazane w nim ubezpieczenia za okres podlegania tym ubezpieczeniom od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku. Wskazany okres jest tzw. okresem abolicji. Z poczynionych ustaleń wynika, że ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121 ze zm.) w okresie od dnia 11 lutego 2005 roku do dnia 23 sierpnia 2005 roku. Okres podlegania wskazanym w art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej ubezpieczeniom pokrywa się z okresem objętym tą ustawą w całości. Z tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu ubezpieczony nie jest zobowiązany do uregulowania należności z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych wyłącznie za miesiąc kwiecień 2005 roku. Zasadnie zatem organ rentowy w pkt I decyzji z dnia 3 października 2014 roku, wydanej w trybie art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, ustalił kwotę należności z tytułu nieopłaconych składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, którym podlegała z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, za miesiąc kwiecień 2005 roku jako na należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za miesiąc kwiecień 2005 roku oraz w pkt II określił warunki umorzenia, którym była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z dnia 3 października 2014 roku wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty. Wskazana przez organ rentowy spłata jako warunek umorzenia miała na w celu

spełnienia warunku określonego w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, polegającego na nieposiadaniu na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1 ustawy abolicyjnej, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W odniesieniu do ubezpieczonego niepodlegające umorzeniu należności o których stanowi powołany art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej stanowią należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od miesiąca maja 2005 do sierpnia 2005 roku oraz Fundusz Pracy za miesiąc marzec 2005 roku i za okres od miesiąca maja do miesiąca sierpnia 2005 roku wraz z kosztami upomnień oraz należnymi odsetkami za zwłokę. W stosunku do wskazanych należności nie ma bowiem zastosowania reguła określona w art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, zgodnie z którą dodatkowym skutkiem umorzenia należności określonych w art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej jest również umorzenie nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Wniosek ten w pełni uzasadniają poczynione ustalenia z których wynika, że za miesiąc marzec 2005 roku oraz za okres od miesiąca maja do miesiąca sierpnia 2005 roku, tj. w okresach określonych w zaskarżonej decyzji, na koncie ubezpieczonego nie figuruje zaległość z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe.

Tym samym brak było ustawowego umocowania do umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, w tym odsetek za zwłokę w uiszczeniu tych należności, w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji.

Z tych względów Sąd oddalił odwołanie i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.